

Михайлина Коцюбинська. Книга споминів. – Харків: Акта, 2006. – 287 с.

Книжка складається з трьох органічно взаємопов'язаних частин, з яких вимальовується цілісна мемуарна версія життя авторки, що зосередилась на важливих, знакових, стереоскопічно побачених й екзистенційно відчутих епізодах, подіях, постатях. Дещо інакше виглядають події й люди на сторінках маминих щоденників, а також спогади про тих, з ким перетиналися її життєві шляхи. Спомини ведуть нас від невеличкого подвір'я Вінницького музею, її малої Батьківщини, та Чернігівського музею до останнього десятиріччя. А з фотографій, так дбайливо підібраних Михайлиною Хомівною, на нас дивляться наші сучасники й ті, хто сьогодні вже стали легендою.

В.Петров (Домонтович). Мислення родового суспільства (на підставі археологічних і етнографічних джерел) / Автор ідеї і упор. В.Корпусова. – К.: Вид-во ІМФЕ ім. М.Т.Рильського НАН України, 2006. – 149 с., малюнки.

До книжки ввійшли праці відомого українського вченого В.Петрова (Домонтовича) (1894–1969), деякі з них понад шістьдесят років були невідомими для наукової громадськості і друкуються вперше. Присвячені вони одній із найскладніших і малодосліджених філософських проблем фольклору та ідеології первіснообщинного періоду. На археологічних й етнографічних матеріалах автор повному висвітлює питання про категорію мислення, уявлення та поняття первісної людини, простежує послідовність розвитку від уявлення до образу та образних дій. В.Петров вважав, що “тільки дослідження фольклору й ідеології первіснообщинного періоду дозволить історично точно реконструювати зміст і сенс, генетичні основи фольклорних образів, мотивів, тем і сюжетів”. Схему ж казки “відхід – повернення” він пов'язує з просторовими уявленнями найдавніших людей, які сприймали смерть як подорожування.

Текст монографії подано за сучасним правописом із збереженням авторського стилю за автографом твору. Слід також наголосити на методологічному значенні цієї праці як базової для дослідження фольклору, зокрема українського. Методологічні засади автора втілені в багатьох дослідженнях, які він проводив із довоєнних часів до останніх років життя.

С.С.

Тетяна Рязанцева. Бранець вічності. Аспекти поетичної творчості Олекси Стефановича. – К.: Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2007. – 106 с.

У книжці розглянуто творчість одного з найсвоєрідніших і водночас найменш досліджених українських поетів-емігрантів Олекси Стефановича (1899–1970). Авторка зосереджує увагу головню на трансформації тем і мотивів метафізичної поезії в літературі ХХ ст., намагається вписати творчість О.Стефановича в загальноєвропейський контекст. Зокрема, розглядає його поезію в зіставленні з поезією дуже різних, але близьких у часі митців – М.Цветаєвої та Ф.Г.Лорки. “Їхня поезія подає, як на мене, один з найчистіших прикладів метафізичної напруги”, – зазначає Т.Рязанцева

у вступі. Видання доповнене хронологією життя і творчості О. Стефановича, у додатках надруковано спогади друзів і сучасників про поета. Книжка представлена в українсько-білоруській колекції Британської бібліотеки.

Павло Михед. Слово художнє, слово сакральне...: Збірник статей і рецензій. – Ніжин: ТОВ Видавництво Аспект-Поліграф, 2007. – 180 с.

До нової книжки П. Михеда ввійшли статті та рецензії, надруковані в останні три роки. Поважне місце серед них належить гоголезнавчим, а також статтям, присвяченим творчості Т. Г. Шевченка, стану розвитку сучасної української русистики, проблемі викладання сучасної зарубіжної літератури у школі й вузі. Рецензійний розділ містить відгуки на книжки з історії російської, чеської та польської літератур.

Тетяна Михед. Пуританська традиція і література американського ренесансу: 1830–1860: Монографія. – К.: Знання України, 2006. – 344 с.

Монографія Т. Михед присвячена вивченню пуританського дискурсу в романтичній літературі США (“американського ренесансу” 1830–1860 років). Пуританство стоїть біля початків американської національної ідеї, уформовує національну ідентичність. Цей процес особливо активно відбувається в добу романтизму, коли національна проблематика актуалізується й охоплює різні форми життя, зокрема літературу. Аналізу даного аспекту літературного процесу і присвячено це видання. Пуританство, засвоєне національною свідомістю як традиція, інспірувало специфічно американську проблематику творів національної літератури. Авторка наголошує на тому, що “властиві американській літературі XVIII століття символічність характерів та алегоричність моделей життя, прототипи та аналоги яких у надлишку забезпечувала Біблія, в якості пуританської традиції були успадковані і збережені літераторами доби американського ренесансу, що своїм головним завданням бачили формування засад виразно національної літератури як одного з можливих факторів вирішення проблеми національної ідентичності”.

Всесвіт. – 2007. – № 3-4.

Новітня література представлена повістю білоруського письменника А. Рибак “Маша і Машка”, уривками з роману американського письменника українського походження Ю. Джуля “Перехрестя років”, творами шотландської поетеси Ж. Пейслі та польського поета К. Бурната. У рубриці “Література ХХ сторіччя” надруковано роман М. Уельбека “Розширення поля борні”, оповідання Дж. Апдайка “Смерть далеких друзів”, твори письменників, що пишуть мовою есперанто – Д. Багі, К. Контерно-Джульємінетті, П. С. Віана, Б. Олда. У “Скарбниці” надруковано поезії О. Вайльда, у “Перекладацьких студіях” – статті М. Стріхи “Оскар Вайльд на тлі українських сюжетів”, М. Новикової “Лукашів “Декамерон” авторський”, В. Савчин “Лукашіана Михайла Москаленка”, М. Тарнавської “Легка українська лектура для англомовного читача”. Д. Дроздовський присвятив свою статтю пам’яті Жана Бодріяра (рубрика “Світ ідей”). У рубриці “Письменник. Література. Життя” друкуються інтерв’ю з американським перекладачем і письменником Д. Броком “У всьому треба бути креативним”, новозеландським поетом Р. Ріделом “Поетична проща до Центральної Америки”, розмова з перекладачкою Г. Грабовською “Мій ідеал письменника – О’Генрі”. Друкуються в журналі також рецензії М. Стріхи, Г. Рудик, Ю. Булаховської на нові видання, інформація про культурні події та багато інших цікавих матеріалів.

I. X.

Мова – народ: Висловлювання про мову та її значення в житті народу / Упоряд. О.Тихий. – К.: Смолоскип, 2007. – 416 с.

За життя Олекси Івановича Тихого (1927–1984), учителя і правозахисника, члена-засновника Української Гельсінкської групи, книжка, закінчена ним 1976 р., надрукована не була – у лютому 1977 р. його заарештували. Всі примірники рукопису, крім десятого (на цигарковому папері), зникли в архівах КДБ. А вона, на жаль, актуальна ще й сьогодні. Складається з 11 розділів, у яких зібрано документи й висловлювання про мову понад 250 авторів; у додатках – лист Олекси Тихого до редакції газети “Радянська освіта”, післямова Осипа Зінкевича, штрихи до портрета батька Володимира Тихого “Мова як доля” та лист-звернення організації “Міжнародна амністія” з приводу голодовки О.Тихого (пер. з англ.). Є іменний покажчик, короткий біографічний нарис. Наклад 2000 прим.

З передмови автора О.Тихого: “Хочеться якось вірити, що книга сприятиме піднесенню авторитету української мови як серед українців, так і серед інших, що часом мають на неї неправильні, міщанські, а то й шовіністичні погляди. Думається, що в книзі є матеріали, які спонукають до думання, співставлення, аналізу”.

З післямови Осипа Зінкевича про правозахисників: “...це чудо історії. Незважаючи на те, що їх було мало, вони все ж були, вони залишили і залишать по собі неабиякий слід в історії змагань за нашу незалежність, за те, щоб Україна, а в тому і Донбас, були не лише за формою, а й за своєю суттю українськими”.

Від видавництва “Смолоскип”: “Наголошуючи на єдності народу і мови, Олекса Тихий вказує на вихідну точку будь-якого націє- та державотворення. Ця книга – як для небайдужих, для тих українців, котрі добре розуміють усю важливість повернення до власних витоків, так і для тих, хто ще перебуває на шляху національного самоусвідомлення. Сподіваємося, що ця збірка сколихне серця цих останніх”.

Кур'єр Кривбасу. – 2007. – №3-4 (березень – квітень).

Рубрика “Проза”: Вал.Шевчук “Три фрагменти із сувою мойр”, Олександр Денисенко “Вітя Давіда, людина ідеї”, Олег Криштопа “Нові оповідання”, Ярослава Івченко “Відкриті mail’и до Бога”.

Рубрика “Поезії”: Віктор Неборак “Вірші з приводу”, Назар Гончар “Май бутне”, Анатолій Дністровий “На смерть черепахи Чарльза Дарвіна”.

“Витоки”: Євген Сверстюк “Батько”, Марко Роберт Стех “Оглянувшись на півстоліття...” (Ігор Костецький про українську прозу та театр), Юрій Корибут “Доктор Серафікус: Бедкер до роману”, І.Костецький “Фрагмент про Домонтовича”, Ю.Корибут “Книга про Марію: замість передмови” [про Уласа Самчука], І.Костецький “Стаття про роман” [І.Багряного], також “Прогулянка книгарнею” [про Ігоря Качуровського], “Театральне життя Галичини 1943–1944” (уривок з Міжнародного мистецького огляду), “Шляхи відроджуваної театральності”, “Антігона” Ануї на українській сцені”, “Фрагменти творчої особистості” [про Володимира Блаватського]. Матеріали з архіву І.Костецького друкуються вперше. У цій же рубриці – Ол.Бондарев “Шляхетська Полонія над Чорним морем”.

SCRIPTIBLE: “Роздуми над записними книжками” (Синтез прози і поезії) Ярослава Павлюка, “Література і час” Вол.Брюггена, “Імпресії та медитації” – огляд Вол.Базилевського, “За ширмою” І.Бондаря-Терещенка (огляд електронного online-щоденника в мережі Живого Журналу – ЖЖ), “Той я, котрий пише, що він – Костянтин Москалець” Євгена Барана.

“Універс”: “Речі тут” Стаха Лучківа (в пер. з англ. Б.Бойчука).

“Книгопанорама” та “Легенди Криворіжжя”.

В.Л.